ՀՀ ԿՐԹՈՒԹՅԱՆ, ԳԻՏՈՒԹՅԱՆ, ՄՇԱԿՈՒՅԹԻ ԵՎ ՍՊՈՐՏԻ ՆԱԽԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ
«ՎԱՆԱՁՈՐԻ Հ. ԹՈՒՄԱՆՅԱՆԻ ԱՆՎԱՆ ՊԵՏԱԿԱՆ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆ» ՀԻՄՆԱԴՐԱՄ

Հաստատված է ամբիոնի նիստում

Պատմության
ամբիոնի անվանումը

Ամբիոնի վարիչ Ֆելիքս Վազգենի Մովսիսյան
/Ա.Ա.Հ/

Արձանագրություն № 2

« 13 » սեպտեմբերի, 2023 թ.

Պ/բ- 025 ՌՈՒՍԱՍՏԱՆԻ ՊԱՏՄՈՒԹՅԱՆ ՊԱՏՄԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆ

ԴԱՍԸՆԹԱՑԻ
Դասիչ, դասընթացի անվանում

ՈՒՍՈՒՄՆԱՄԵԹՈԴԱԿԱՆ ՓԱԹԵԹ

Մասնագիտություն՝ **022201.00.6 -Պատմություն**
/դասիչ, մասնագիտության լրիվ անվանումը/

Կրթական ծրագիր՝ **022201.01.6 -Պատմություն**
/դասիչ, կրթական ծրագրի լրիվ անվանումը/

Որակավորման աստիճան՝ **Բակալավր**
/բակալավր, մագիստրատուրա/

Ամբիոն՝ **Պատմության**
/ամբիոնի լրիվ անվանումը/

Ուսուցման ձևը՝ **Առկա, հեռակա**
/առկա, հեռակա/

Կուրս/կիսամյակ **4-րդ կուրս, 7-րդ կիսամյակ**

Դասախոս(ներ) ` Սամվել Աղաջանյան
/անուն, ազգանուն/

Էլ. հասցե/ներ s.aghajanyan.71@yandex.ru

Վանաձոր- 2023թ.

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹՅՈՒՆ

1. Դասընթացի դերը և տեղը կրթական ծրագրում 3
2. Դասընթացի նպատակը և խնդիրները 3
3. Դասընթացին մասնակցելու նախնական մուտքային գիտելիքները, կարողությունները և հմտությունները 4
4. Դասընթացի կրթական վերջնարդյունքները ....
5. Դասընթացի դերը կրթական ծրագրի շրջանավարտների գիտելիքների, կարողությունների և հմտությունների ձևավորման հարցում ըստ աշխատաշուկայի պահանջների ....
6. Դասընթացի ծավալը, ուսումնական աշխատանքի տեսակները, արդյունքների ամփոփման ձևերը ....
7. Ուսումնական աշխատանքները տեսակները ....
8. Դասավանդման մեթոդներ................................. ...
9. Ուսումնառության մեթոդները ....
10. Դասընթացի համառոտ բովանդակությունը, ուսումնական աշխատանքի ծավալը ....
11. Ուսումնամեթոդական գրականության ապահովման քարտ.................................
12. Դասընթացի ուսումնամեթոդական քարտ................................. ...
    12.1. Դասախոսությունների ուսումնամեթոդական քարտ ...
    12.2. Գործնական աշխատանքների /սեմինար պարապմունքների ուսումնամեթոդական քարտ................................. ...
    12.3. Լաբորատոր աշխատանքների ուսումնամեթոդական քարտ................................. ...
    12.4. Ինքնուրույն աշխատանքների ուսումնամեթոդական քարտ ....
13. Դասընթացի նյութատեխնիկական միջոցների ապահովում................................. ...
14. Գնահատում................................. ...
    14.1. Ուսանողների գիտելիքների ստուգում................................. ...
    14.2. Հարցաշար................................. ...
    14.3. Գնահատման չափանիշներ................................. ...
15. Դասընթացի համառոտ նկարագրիչ................................. ...

ԲԱՑԱՏՐԱԳԻՐ

1. Դասընթացի դերը և տեղը կրթական ծրագրում[1]

«Ռուսաստանի պատմության պատմագրություն» դասընթացը կարևորվում է պատմագիտության բնագավառում մասնագետների պատրաստման գործընթացում, ներառված է 022201.006 կրթական ծրագրի ուսումնական պլանի «Հատուկ մասնագիտական» կրթամասում: «Ռուսաստանի պատմության պատմագրությունը» ներառում է ռուսական պատմագրության զարգացումը 12-րդ դարից մինչև արդի ժամանակաշրջանը: Այն ուսումնասիրում է բյուզանդական, արևելյան և այլ սկզբնաղբյուրները, ռուսական տարեգրությունները, որոնցում արդեն հստակորեն զգացվում է հեղինակների պատմագիտական մոտեցումները: Առարկան վերլության է ենթարկում ռուսական պատմագրության տարբեր դպրոցների, այն է ՝ ազնվականական, բուրժուական, լիբերալ, դեմոկրատական, մարքսիտական, ռուսական խորհրդային և արդի ռուսական պատմագրության դպրոցների ձևավորման և զարգացման առանձնահատկությունները, բնորոշ գծերը: Վերը նշված պատմագիտական ուղղությունները ներկայացված են առավել հայտնի և տիպիկ հեղինակներով, որոնց աշխատությունների ուսումնասիրությունը հնարավորություն է տալիս խորությամբ պատկերացում կազմելու տվյալ ուղղության մասին: Վերը նշված պատմագիտական դպրոցները ռուսական պատմության տարբեր հիմնախնդիրների նկատմամբ ունեն տարբեր դիրքորոշումներ , որոնք հաճախ հակադիր և հակասական բնույթ ունեն: Առարկան հնարավորություն է տալիս բացահայտելու պատմագիտական տարբեր դպրոցների հաճախ միանգամայն հակադիր մոտեցումների իրական պատճառները և ընդհանրապես ռուսական պատմագրության անցած ուղին, զարգացման առանձնահատկությունները: Պատմությունը, որպես գիտության ինքնուրույն ճյուղ, մշտապես զարգանում է: Արդի ժամանակաշրջանում, երբ մոտեցումը պատմության, այդ թվում ռուսական պատմության հիմնախնդիրների նկատմամբ զգալիորեն փփոխվել է և այդ հիմնախնդիրները վերլուծության են ենթարկվում նոր չափանիշներով, ռուսական պատմագրության ուսումնասիրությունը թույլ է տալիս զուգահեռներ անց կացնել պատմագիտական

[1] Ներկայացվում է դասընթացի կարևորությունը տվյալ կրթական ծրագրի խնդիրների լուծման հարցում և տեղը ուսումնական պլանում ըստ կրթաբլոկների

տարբեր դպրոցների միջև տարբեր տեսանկյուններից: Սակայն դասընթացի յուրացումը կապված է մի շարք դժվարությունների հետ. հայերեն նոր գրականություն չկա, իսկ եղածը՝ լիովին ռուսերեն է, որն ուսանողներին դժվարամատչելի է:

2. Դասընթացի նպատակը և խնդիրները.

2.1. Դասընթացի նպատակն է.

1. Ուսանողներին ծանոթացնել Ռուսաստանի պատմության պատմագրության ուսումնասիրության հիմնախնդիրների հետ:
2. Օգնել ուսանողին ավելի խոր պատկերացում կազմելու Ռուսաստանի պատմության հիմնախնդիրների մասին
3. Ուսանողներին ծանոթացնել ռուսական պատմագրության տարբեր դպրոցների հետ, ռուսական պատմագրության զարգացման առանձնահատկությունների հետ

3.1. Դասընթացի խնդիրներն են.

- Սովորեցնել Ռուսաստանի պատմության պատմագրության տեսական հիմքերը:
- Բացատրել Ռուսասկան պատմագրության զարգացման օրինաչափությունները:
- Ամրապնդել ուսանողների կողմից ձեռքբերված տեսական գիտելիքները գործնական իրավիճակային խնդիրներով:
- Սովորեցնել ուսանողներին կատարել ինքնուրույն գիտական հետազոտություններ և կատարել եզրահանգումներ ըստ արդյունքների:
- Սովորեցնել ուսանողներին վերլուծել Ռուսաստանի պատմական զարգացման առանձնահատկությունները Հայոց և համաշխարհային պատմության համատեքստում:

4. Դասընթացին մասնակցելու նախնական մուտքային գիտելիքները, կարողությունները և հմտությունները

5. **«Ռուսաստանի պատմության պատմագրություն»** դասընթացին մասնակցելու կարևոր նախապայման է ուսանողների գիտելիքների և հմտությունների առկայությունը 022201.01.6- «Պատմություն» մասնագիտության բակալավրի կրթական ծրագրում ուսուցանվող «Ռուսաստանի պատմություն» դասընթացից:

6. Դասընթացը ձևավորում է հետևյալ կրթական վերջնարդյունք(ներ)ը[2] և /կամ կոմպետենցիաները.

«Ռուսաստանի պատմության պատմագրություն» դասընթացի ուսումնասիրման արդյունքում ուսանողի ակնկալվող վերջնարդյունքներն են.

1. իմանա պատմության ուսումնասիրության տեսական հիմունքները,
2. իմանա պատմության ուսումնասիրման մեթոդական հիմքները
3. կարողանա ձեռք բերած տեսական գիտելիքները կիրառել գործնականում,
4. տիրապետի պատմական հետազոտության մեթոդներին,

---

[2] http://www.vsu.am/karg/ararkayakan-nkaragir-17.pdf
Լրացվում է «Առարկայի նկարագրի մշակման ռազմավարության» կոմպետենցիաների ցանկին համապատասխան:

5. կարողանա տեսական գիտելիքները կիրառելով հասկանալ պատմական զարգացման օրինաչափությունները:
6. կարողանա հետազոտությունների շրջանակներում կատարել ինքնուրույն եզրահանգումներ:

Դասընթացի ուսումնասիրման արդյունքում ուսանողը ձեռք կբերի հետևյալ կոմպետենցիաները.

Ա)Ընդհանրական կոմպետենցիաներ

Գործիքային կոմպետենցիաներ (ԳԿ)՝

ԳԿ1 վերլուծելու և սինթեզելու ունակություն,
ԳԿ4 մասնագիտական ոլորտի գիտելիքների հիմունքներ,
ԳԿ9 խնդիրների լուծում,
ԳԿ10 որոշումների ընդունում:

Համակարգային կոմպետենցիաներ (ՀԳԿ)՝

ՀԳԿ1 գիտելիքները գործնականում կիրառելու կարողություն,
ՀԳԿ2 հետազոտություններ կատարելու ունակություններ,
ՀԳԿ3 սովորելու ունակություն,
ՀԳԿ8 ինքնուրույն աշխատելու ունակություն,

Բ)Առարկայական (մասնագիտական) կոմպետենցիաներ (ԱԿ)

ԱԿ2 հստակ հաղորդել ստացված հենքային գիտելիքները,
ԱԿ4 ցուցաբերել առարկայի ընդհանուր կառուցվածքի և առանձին մասերի միջև կապերի իմացություն,
ԱԿ6 կիրառել տվյալ առարկային բնորոշ մեթոդները,
ԱԿ11 տիրապետեն ինքնուրույն հետազոտության մեթոդներին և կարողանան մեկնաբանել հետազոտության արդյունքները,
ԱԿ14 տիրապետեն տվյալ մասնագիտական մակարդակում պահանջվող կոմպետենցիաներին:

7. Դասընթացի դերը կրթական ծրագրի շրջանավարտների գիտելիքների, կարողությունների և հմտությունների ձևավորման հարցում ըստ աշխատաշուկայի պահանջների[3].

«Ռուսաստանի պատմության պատմագրություն» դասընթացից ձեռք բերված գիտելիքները և հմտությունները շրջանավարտը կարող է կիրառել պատմաբանի մասնագիտական գործունեության ընթացքում, նաև ասպիրանտուրայում կրթությունը շարունակելու և պատմագիտության բնագավառում գիտական հետազոտություններ կատարելու նպատակով:

8. Դասընթացի ծավալը, ուսումնական աշխատանքի տեսակները, արդյունքների ամփոփման ձևերը

Չափանիշ	Առկա ուսուցման	Հեռակա ուսուցման

[3] Նշվում է, թե տվյալ դասընթացի յուրացման, ամփոփման արդյունքում ձեռքբերված գիտելիքները, հմտությունները և կարողությունները աշխատաշուկայի որ բնագավառներում և ոլորտներում կարող է շրջանավարտը կիրառել

	համակարգ	համակարգ
Դասընթացի ընդհանուր աշխատատարություններ (կրեդիտ /ընդհանուր ժամաքանակ)	4 կրեդիտ/120 ժամ	

Աշխատանքի տեսակը	ժամաքանակ	Ժամաքանակ
Դասախոսություն	42	
Գործնական աշխատանք		
Սեմինար պարապմունք	14	
Լաբորատոր աշխատանք		
Ինքնուրույն աշխատանք	64	
Ընդամենը	120	
Ստուգման ձևը (ստուգարք/ ընթացիկ քննություն/ հանրագումարային քննություն)	Ստուգարք	

9. <u>Ուսումնական աշխատանքների տեսակները</u>[4] .

- **Դասախոսությունը** դասախոսի կողմից դասընթացի ծրագրի շրջանակներում գիտական-տեղեկատվական թեմայի վերաբերյալ տրամաբանորեն կառուցված, հետևողական ու պարզ խոսքի շարադրանքն է, որի նպատակն է ուսանողին տալ համապարփակ գիտելիքներ: Դասախոսը վերլուծում, մեկնաբանում է թեմայի առավել կարևոր, դժվար ընկալելի, հանգուցային հարցերը: Դասախոսությունը ուսանողի առջև ուրվագծվող գիտական մի ճանապարհ է, որը նա կարող է միայն անցնել գիտական գրականության ընթերցանության, ուսումնական բնույթի այլ պարապմունքների և ինքնուրույն կատարած աշխատանքների շնորհիվ: Դասախոսը պետք է խթանի ուսանողի ակտիվ իմացաբանական գործունեությունը, նպաստի նրանց ստեղծագործական մտածողության ձևավորմանը: Ուսանողը նույնպես պետք է լինի դասախոսության ակտիվ մասնակից: Ուսանողը դասախոսությանը ներկայանալուց առաջ պետք է ծանոթացած լինի տվյալ դասին ներկայացվող թեմային, որպեզի կարողանա մասնակցել ուսումնական գործընթացին:
- **Սեմինար պարապմունքները** խմբային պարապմունքների հիմնական տեսակներից է, որի ընթացքում ուսանողը սովորում է բանավոր շարադրել նյութը, պաշտպանել իր տեսակետները և եզրահանգումները: Սեմինարի ընթացքում ուսանողները քննարկում, պատասխանում են թեման, զեկույցները և ռեֆերատները, որոնք հանձնարարել է դասախոսը:
  Սեմինարին պատրաստվելու համար անհրաժեշտ է ուսումնասիրել հիմնական և լրացուցիչ գրականություն տվյալ թեմայով: Գրականության ուսումնասիրությունից և համառոտագրումից հետո պետք է կազմել պլան՝ բանավոր պատասխանի համար, ապա մտածել ելույթի բովանդակությանհարցադրումների և պատասխանների մասին:

---

[4] Թողել այն տեսակը, որը տվյալ դասընթացի դասավանդման համար նախատեսված է: Դասավանդողը կարող է նկարագրությունը փոխել կամ լրացումներ կատարել:

- **Ինքնուրույն աշխատանքը** ուսանողների ուսումնական, գիտահետազոտական աշխատանքն է, որն իրականացվում է դասախոսի առաջադրանքով և մեթոդական ղեկավարությամբ, բայց առանց նրա անմիջական ղեկավարության:

Ինքնուրույն աշխատանքի տեսակներն են[5]՝

- Ռեֆերատ – ուսանողների ինքնուրույն գրավոր, որտեղ ուսանողը շարադրում է որևէ հարցի կամ թեմայի էությունը՝ հենվելով գրական աղբյուրների վրա (դասագրքեր, ձեռնարկներ և այլն):
- Գործարար խաղեր – պայմանական իրավիճակներում սոցիալ-տնտեսական համակարգերի և մարդկանց մասնագիտական գործունեության կառավարման գործ-ընթացների նմանակեղծային մոդելավորում՝ առաջացող հիմնախնդիրների ուսում-նասիրման և լուծման նպատակով:
- Էսսե – արձակ ստեղծագործություն՝ քննադատության և լրագրության ժանրի որևէ խնդրի ազատ վերլուծություն:
- Կլոր սեղան – ինքնուրույն աշխատանքի ձևին բնորոշ է թեմատիկ բանավեճի համադրումը խմբային աշխատանքի հետ:
- Կոնկրետ իրավիճակների վերլուծություն – ուսանողների ակտիվ գործունեության կազմակերպման ամենաարդյունավետ և տարածված ձևերից մեկն է, որը զարգացնում է մասնագիտական և կեցությանը վերաբերող տարբեր հարցերի վերլուծության կարողությունը:
- Նախագծերի մեթոդ – ուսումնաճանաչողական, ստեղծագործական կամ խաղային համատեղ գործունեության տեսակ է, սովորող-գործընկերների միջև, որոնք ունեն ընդհանուր նպատակ և համաձայնեցված միջոցներ՝ ուղղված որևէ խնդրի լուծման կամ որոշակի արդյունքի ձևակերպման:
- Հարցի նախապատրաստման մոդել –կամավորության սկզբունքով ընտրված ուսանողն իր նախընտրած հակիրճ ձևով նախապատրաստում է տվյալ առարկայից քննության կամ ստուգարքի հարցերի իր պատասխանների փաթեթը: Քննությունից (ստուգարքից) 1 շաբաթ առաջ նա հանձնում է փաթեթը դասախոսին, որը ստուգում է այդ նյութերը և որոշում դրանց համապատասխանությունը տվյալ առարկայի բովանդակությանը:
- Ինքնուրույն աշխատանք համացանցում – նոր տեղեկատվական տեխնոլոգիաները կարող են օգտագործվել հետևյալ նպատակներով՝ համացանցում անհրաժեշտ տեղեկատվության որոնման համար, երկխոսություն համացանցում, թեմատիկ ցանցային էջերի օգտագործում:
- Աշխատանքային տետր – նախատեսված է ուսանողների ինքնուրույն աշխատանքների համար և թույլ է տալիս գնահատել ուսումնական նյութի յուրացման աստիճանն ուսանողների կողմից:
- Զեկույց – որևէ գիտական կամ հետազոտական թեմայի շուրջ կատարած եզրակացությունների, ստացած արդյունքների ներկայացում ուսանողի կողմից:
- Հարցազրույց – վերահսկողության միջոց, որը կազմակերպվում է որպես հատուկ զրույց դասավանդողի և ուսանողների միջև՝ կապված այնպիսի թեմայի հետ ինչպիսին կարգապահությունն է, և նախատեսված է հստակեցնել ուսանողների գիտելիքների շրջանակը կոնկրետ թեմայի, հարցի վերաբերյալ:

10. **Դասավանդման մեթոդներներն են՝**[6] հիմնահարցային դասախոսություն, դասախոսություն-երկխոսություն, դասախոսություն-քննարկում, *թեմատիկ սեմինար*, սեմինար-բանավեճ, գործնական աշխատանք՝ անհատական աշխատանք, գործնական աշխատանք՝ խմբային աշխատանք, ուսուցում գործողությամբ (action learning), իրավիճակային խնդիրների վերլուծություն, գործարար խաղեր:

---

[5] Թողել այն տեսակը, որը տվյալ դասընթացի դասավանդման համար նախատեսված է: Դասավանդողը կարող է նկարագրությունը փոխել կամ լրացումներ կատարել:

[6] Ներկայացված են օրինակներ: Դասավանդողը կարող է նկարագրությունը փոխել կամ լրացումներ կատարել:

11. **Ուսումնառության մեթոդներն են**[7]՝ մտքերի քարտեզագրում, թիմային քննարկում, իրադրությունների վերլուծություն, ալգորիթմների և հրահանգների կազմում, աղյուսակների և դասակարգման համեմատման և համակարգման սխեմաների կազմում, փորձի/հետազոտության արդյունքների վերաբերյալ եզրակացության ներկայացում….

[7] Ներկայացված են օրինակներ։ Դասավանդողը կարող է նկարագրությունը փոխել կամ լրացումներ կատարել։

12. Դասընթացի համառոտ բովանդակությունը, ուսումնական աշխատանքի ծավալը՝ ըստ բաժինների և թեմաների[8].

հ/հ	Թեմա (բաժին)	Ուսումնական աշխատանքի ժամաքանակն ըստ տեսակների				
		դասախոսություն	սեմինար պարապմունք	գործնական աշխատանք	լաբորատոր աշխատանք	ինքնուրույն աշխատանք
1.	Պատմագիտական հայացքները ռուսական պատմության հին շրջանի սկզբնաղբյուրներում:	4	2			
2.	Պատմական գիտելիքների զարգացումը XV- XVII դդ	4	2			
3.	Ազնվականական պատմագրության ձևավորումը XVII վերջերին և XVIII դարի I կեսին:	4	1			
4.	Ազնվականական պատմա գրության զարգացումը և բուրժուական պատմագ րության ձևավորումը XVIII դարի II կեսին և XIX դ սկզբներին:	4	1			
5.	Ազնվականական և լիբերալ պատմագրութ յունը XIX դ 50-ական թթ.:	2	1			
6.	Ազնվականական, Լիբերալ և դեմոկրատա կան պատմագրությունը XIX դ II կեսին:	4	1			
7.	Ռուսական պատմագրության զարգացումը XIX դ վերջերի և XX դ սկզբներին:	4	1			
8.	Մարքսիստական պատմագրության ձևավորումը ռուսական պատմագրության մեջ:	4	1			
9.	Խորհրդային պատմագրության ձևավորումը և զարգացումը 1920-30-ական թթ:	4	1			

[8] Նման է օրացուցային պլանին

10.	Խորհրդային պատմագր ությունը 1950-80-ական թթ.:	4	1			
11.	Ռուսական պատմագրությունը արդի շրջանում:	4	2			
ԸՆԴԱՄԵՆԸ		42	14			64

13. Ուսումնամեթոդական գրականության ապահովման քարտ

հ/հ	Անվանումը/հեղինակ	Հրատարակության տարի
Պարտադիր գրականություն (ՊԳ)		
1.	Историяаграфия истории СССР, Сахаров А. Е.	М.1982
2.	Историяаграфия истории России, Сахаров А. Е.	М.2005
3.	Историяграфия революционного движения в России, Нечкина М.В.	М.1964
Լրացուցիչ գրականություն(ԼԳ)		
1.	Источниковедение истории России (теория, методология и практика), Соколов А.	М.2004
2.	Новейщая история России	М.2007
3.	История государсто Российского, Карамзин Н. М.	М.2005
4.	Русская история т 1-3, Ключевский А.Н.	М.1995
5.	Русская история в жизнеописаниях ее важнейших деятелей т 2, Костомаров Н.И.	М.2004

6.	Русская история в жизнеописаниях важнейших деятелей т 3, Костомаров Н.И.	М.2004
7.	История Петра Великого, Брикнер Л.Г.	М. 2004
8.	Неофициалная история России.Тайна жизни Александра 1-ого	М,2007
9.	Неофициалная история России.Эпоха Павла 1-ого	М,2007
10.	Ասք Իգորի գնդի մասին	Երևան 1978
Համացանցային տեղեկատվական պաշարներ (ՀՏՊ)/ Էլեկտրոնային աղբյուրներ (ԷԱ)		
1.	https://www.youtube.com/watch?v=7jR3QgUGPcQ	
2.	https://lifehacker.ru/knigi-po-istorii/	
3.	https://www.google.com/search?sxsrf=ALiCzsZn4sP8-8	

14. Դասընթացի ուսումնամեթոդական քարտ

14.1. Դասախոսությունների ուսումնամեթոդական քարտ

h/h	*Թեմա*	Ուսումնասիրվող հարցեր	*Ժամաքանակ*	Գրականություն[9]
1.	Պատմագիտական հայացքները ռուսական պատմության հին շրջանի սկզբնաղբյուրներում:	Բյուզանդական և արաբ ական սկզբնաղբյուրներ: «Ռուսսկայա պրավդա»-ն, Նեստորի «Անցած տարին երի պատմություն»-ը, ավատատիրական մաս նատվածության շրջանի տարեգրությունները	4	ՊԳ1, ՊԳ2
2.	Պատմական գիտելիքների զարգացումը XV- XVII դդ	Պատմագիտության ձևավորումը XV- XVI դդ., 1479-1480թթ նոր տարե գրությունը, Թագավորա կան սկզբի մասին տարե գրությունը, Կուրբսկու պատմագիտական	4	ՊԳ1, ՊԳ2

[9] Ըստ 12-րդ կետում նշված ցանկի, օր.՝ ՊԳ 1, ԼԳ 2 և այլն

		հայացքները		
3.	Ազնվականական պատմագրության ձևավորումը XVII վերջերին և XVIII դարի I կեսին:	Պատմագրության զար գացման առանձնահատ կությունները: Շաֆիրովի, Կուրսակինի, Պրոկոպ ովիչի, Մանկինի, Տատիշևի, Լոմոնոսովի պատմագիտական հայացքները: Ռուսական գիտություն ների ակադեմիայի դերը պատմագրության զարգացման գործում:	4	ՊԳ1, ՊԳ2
4.	Ազնվականական պատմա գրության զարգացումը և բուրժուական պատմագ րության ձևավորումը XVIII դարի II կեսին և XIX դ սկզբներին:	Շերբատովի, Բոլտինի, Գոլիկովի, Ռչկովի, Չուլկովի, Ռադիշևի, Կարամզինի, Սուխարկովի, Կուռնիլովի պատմագիտական հայացքները:	4	ՊԳ1, ՊԳ2
5.	Ազնվականական և լիբերալ պատմագրութ յունը XIX դ 50-ական թթ.:	Պոգոդինի, Էվերսի, Կաչենովսկու, Պոլևոյի, Ստրոևի պատմագի տական հայացքները: Սլավոնաֆիլերի և արևմտականների մոտե ցումները ռուսական պատմության հիմնախն դիրներին: Սոլովյովի, Կլյուչևսկու, Կոստոմա րովի և Շչապովի աշխատությունները:	2	ՊԳ1, ՊԳ2
6.	Ազնվականական, Լիբերալ և դեմոկրատա կան պատմագրությունը XIX դ II կեսին:	Պատմագրության զար գացման առանձնահատ կությունները: Կլովաց սկու, Բեստաժե-Ռյումինի, Դանիլևսկու աշխատութ յունները: Շելգունովի, Գերցենի, Չերնիշևսկու, Միխայլովի, Դոբրոլյուբ ովի պատմագիտական հայացքները: Նարոդնիկ պատմաբաններ	4	ՊԳ1, ՊԳ2

7.	Ռուսական պատմագրության զարգացումը XIX դ վերջերի և XX դ սկզբներին:	Պլատոնովի, Պրեսնյակ ովի, Միլյուկովի, Պավլով-Սիլվանսկու, Ռոժկովի, Տուգան-Բարանովսկու պատմագիտական հա յացքները:Լիբերալ և դեմո կրատական պատմագրու թյան զարգացումը:	4	ՊԳ1, ՊԳ2
8.	Մարքսիստական պատմագրության ձևավորումը ռուսական պատմագրության մեջ:	Մարքսը և Էնգելսը ռուսական պատմության տարբեր հիմնախնդիր ների մասին: Պլեխանովի մոտեցումները ռուսական պատմության հարցերին: Լենինի պատմագիտական հայացքները:	4	ՊԳ1, ՊԳ2
9.	Խորհրդային պատմագրության ձևավորումը և զարգացումը 1920-30-ական թթ:	Խորհրդային պատմա գրության զարգացման առանձնահատկությունները: Պակրովսկու պատմա գիտական հայացքները: Ռուսական պատմության հիմնախնդիրների նկատ մամբ նոր սկզբունքների կիրառումը:	4	ՊԳ1, ՊԳ2
10.	Խորհրդային պատմագր ությունը 1950-80-ական թթ.:	Խորհրդային պատմա գրությունը խրուշչովյան «ձնհալի» շրջանում: Խորհրդային պատմագր ությունը 1960-ականների երկրորդ կեսին և 1980-ականներին: Լրշիցի, Սենյավսկու պատմագիտական հայացքները:	4	ՊԳ1, ՊԳ2
11.	Ռուսական պատմագրությունը արդի շրջանում:	Ռուսական պատմության հիմնախնդիրների նկատ մամբ նոր մոտեցումները ԽՍՀՄ փլուզումից հետո: Նոր նյութերի գիտական շրջանառության մեջ ընդ գրկվելը և նոր սկզբն աղբյուրների հրատար ակումը: Ռուսական պատ մության նոր հիմնախնդիր ների վերլուծությունը:	4	ՊԳ1, ՊԳ2

14.2. Գործնական աշխատանքների /սեմինար պարապմունքների ուսումնամեթոդական քարտ

h/h	*Թեմա*	Ուսումնասիրվող Հարցեր	*Ժամաքանակ*	Ստուգման ձևը	Գրականություն[10]
1.	Պատմագիտական հայացքները ռուսական պատմության հին շրջանի սկզբնաղբյուրներում:	Բյուզանդական և արաբ ական սկզբնաղբյուրներ: «Ռուսսկայա պրավդա»-ն, Նեստորի «Անցած տարին երի պատմություն»-ը, ավատատիրական մաս նատվածության շրջանի տարեգրությունները	2		
2.	Պատմական գիտելիքների զարգացումը XV- XVII դդ	Պատմագիտության ձևավորումը XV-XVI դդ., 1479-1480թթ նոր տարե գրությունը, Թագավորա կան սկզբի մասին տարե գրությունը, Կուրբսկու պատմագիտական հայացքները	2		
3.	Պատմագիտական հայացքները ռուսական պատմության հին շրջանի սկզբնաղբյուրներում:	Բյուզանդական և արաբ ական սկզբնաղբյուրներ: «Ռուսսկայա պրավդա»-ն, Նեստորի «Անցած տարին երի պատմություն»-ը, ավատատիրական մաս նատվածության շրջանի տարեգրությունները	1		
4.	Ազնվականական պատմա գրության զարգացումը և բուրժուական պատմագ րության	Շերբատովի, Բոլտինի, Գոլիկովի, Ռչկովի, Չուլկովի, Ռադիշևի, Կարամզինի, Սուխարկովի, Կուռնիկովի	2		

[10] Ըստ 12-րդ կետում նշված ցանկի, օր.՝ ՊԳ 1, ԼԳ 2 և այլն

	ձևավորումը XVIII դարի II կեսին և XIX դ սկզբներին:	պատմագիտական հայացքները:			
5.	Ազնվականական և լիբերալ պատմագրութ յունը XIX դ 50-ական թթ.:	Պոգոդինի, Էվերսի, Կաչենովսկու, Պոլևոյի, Ստրոևի պատմագի տական հայացքները: Սլավոնաֆիլերի և արևմտականների մոտե ցումները ռուսական պատմության հիմնախն դիրներին: Սոլովյովի, Կլյուչևսկու, Կոստոմա րովի և Շչապովի աշխատությունները:	2		
6.	Ազնվականական, Լիբերալ և դեմոկրատա կան պատմագրությունը XIX դ II կեսին:	Պատմագրության զար գացման առանձնահատ կությունները: Կլովաց սկու, Բեստաժե-Ռյումինի, Դանիլևսկու աշխատութ յունները: Շելգունովի, Գերցենի, Չերնիշևսկու, Միխայլովի, Դոբրոլյուբ ովի պատմագիտական հայացքները: Նարոդնիկ պատմաբաներ	2		
7.	Ռուսական պատմագրության զարգացումը XIX դ վերջերի և XX դ սկզբներին:	Պլատոնովի, Պրեսնյակ ովի, Միլյուկովի, Պավլով-Սիլվանսկու, Ռոժկովի, Տուգան-Բարանովսկու պատմագիտական հա յացքները:Լիբերալ և դեմո կրատական պատմագրու թյան զարգացումը:	2		
8.	Մարքսիստական պատմագրության ձևավորումը ռուսական պատմագրության մեջ:	Մարքսը և Էնգելսը ռուսական պատմության տարբեր հիմնախնդիր ների մասին: Պլեխանովի մոտեցումները	2		

		ռուսական պատմության հարցերին: Լենինի պատմագիտական հայացքները:			
9.	Խորհրդային պատմագրության ձևավորումը և զարգացումը 1920-30-ական թթ:	Խորհրդային պատմա գրության զարգացման առանձնահատկությունները: Պակրովսկու պատմա գիտական հայացքները: Ռուսական պատմության հիմնախնդիրների նկատ մամբ նոր սկզբունքների կիրառումը:	2		
10.	Խորհրդային պատմագր ությունը 1950-80-ական թթ.:	Խորհրդային պատմա գրությունը խրուշչովյան «ձնհալի» շրջանում: Խորհրդային պատմագր ությունը 1960-ականների երկրորդ կեսին և 1980-ականներին: Լրշիցի, Սենյավսկու: պատմագիտական հայացքները:	2		
11.	Ռուսական պատմագրությունը արդի շրջանում:	Ռուսական պատմության հիմնախնդիրների նկատ մամբ նոր մոտեցումները ԽՍՀՄ փլուզումից հետո: Նոր նյութերի գիտական շրջանառության մեջ ընդ գրկվելը և նոր սկզբն աղբյուրների հրատար ակումը: Ռուսական պատ մության նոր հիմնախնդիր ների վերլուծությունը:	2		

14.3. Ինքնուրույն աշխատանքների ուսումնամեթոդական քարտ

հ/հ	Ինքնուրույն աշխատանքի թեմաները	Ուսումնասիրվող հարցեր	Աշխատանքի տեսակը[11]	Ներկայացման ժամկետները	Ստուգման ձևը	Գրականություն[12]
1.						
2.						
3.						

15. Դասընթացի նյութատեխնիկական միջոցների ապահովում[13]

Ռեսուրսի անվանումը	Ռեսուրսի անվանումը, քանակը, նկարագրությունը (անհրաժեշտության դեպքում)
Լսարան (հատուկ կահավորմամբ)	
Նյութեր լաբորատոր աշխատանքների համար	
Սարքեր, սարքավորումներ	Պռոեկտոր, ինտեռակտիվ գրատախտակ
Համակարգչային ծրագրեր	
Այլ	

[11] Տես 7-րդ կետի հինգերորդ պարբերությունը

[12] Ըստ 12-րդ կետում նշված ցանկի, օր.՝ ՊԳ 1, ԼԳ 2 և այլն

[13] Նշվում են սարք-սարքավորումների, համակարգչային ծրագրերի նկարագրությունները և քանակը, որոնք անհրաժեշտ են տվյալ դասընթացի ուսումնական գործընթացը կազմակերպելու համար

16. Գնահատում

Համալսարանում գործում է բակալավրիատի, մագիստրատուրայի և ասպիրանտուրայի ուսանողների գիտելիքների պարբերական ստուգման և գնահատման բազմագործոնային համակարգ, որի կիրառման հիմնական նպատակներն են՝

- կազմակերպել ուսումնառության համաչափ աշխատանքային գործընթաց, ապահովել գիտելիքների համակողմանի ստուգում, խթանել ուսանողի ինքնուրույն աշխատանքը,
- իրականացնել ինքնուրույն առաջադրանքների, ընթացիկ ստուգումների (ստուգարքներ և քննություններ), ուսումնական գործընթացի այլ բաղադրիչների հաշվառում հետադարձ կապի արդյունավետ մեխանիզմների ներմուծման միջոցով՝ ի նպաստ ուսումնառության գործընթացի բարելավման:

Համալսարանում գնահատման գործընթացը կանոնակարգվում է համաձայն գործող կարգի[14]:

16.1. Գիտելիքների ստուգման և գնահատման բաղադրիչներն են՝

- գործնական (սեմինար) և լաբորատոր աշխատանքների ընթացքում նրա ակտիվության և հմտությունների հաշվառում և գնահատում ընթացիկ ստուգումների միջոցով՝ առավելագույնը գումարային 40 միավոր,
- ինքնուրույն աշխատանքների (անհատական առաջադրանքներ) հաշվառում և գնահատում առավելագույնը գումարային 20 միավոր,
- դասընթացի ենթաբաժինների և ծրագրով նախատեսված այլ առաջադրանքների կատարման և յուրացման ընթացիկ ստուգում և գնահատում կիսամյակի ընթացքում (ընթացիկ քննություններ կամ ստուգարքներ)՝ առավելագույնը գումարային 40 միավոր,
- ստուգման արդյունքների ամփոփում գնահատման նշված բաղադրիչների արդյունքների հիման վրա և դասընթացի արդյունարար գնահատականի ձևավորում՝ առավելագույնը գումարային 100 միավոր:

16.2. Ուսանողների գիտելիքների ստուգում.

Դասընթացն ամփոփվում է ստուգարքով:

Քննությամբ ամփոփվող դասընթացն ավարտվում է կիսամյակի 2 քննության միջոցով և մյուս բաղադրիչների գնահատումների արդյունքներով:

Ստուգարքով ամփոփվող դասընթացն ավարտվում է կիսամյակի ընթացքում ուսումնական նյութի յուրացման աստիճանը որոշող 2 ընթացիկ ստուգումների և

---

[14]«Վանաձորի Հ. Թումանյանի անվան պետական համալսարան» հիմնադրամի ուսանողների գիտելիքների ստուգման, գնահատման և հաշվառման կանոնակարգ» (ընդունված ՎՊՀ-ի գիտական խորհրդի կողմից 30.062022թ.),

մյուս բաղադրիչների գնահատումների արդյունքներով:[15]

16.3. Հարցաշար (ըստ ծրագրի)

1. Նեստորի «Անցած ժամանակների պատմությունը» և դրա պատմագիտական արժեքը:
2. Մասնատվածության շրջանի տարեգրությունները և դրանց պատմագիտական նշանակությունը:
3. «Ռուսսկայա պրավդան» և դրա պատմագիտական արժեքը:
4. Պատմական գիտելիքների զարգացումը XV-XVII դարերում:
5. Պատմական գիտելիքների վերածումը պատմության (XVI դարի վերջ- XVIII դարի կեսեր):
6. Ֆեոֆան Պրոկոպովիչի և Ալեքսեյ Մանկիևի պատմագիտական ժառանգությունը:
7. Գերմանացի պատմաբան-գիտնականների (Բայեր, Միլեր, Շլյոցեր) հայացքները Ռուսաստանի պատմության հիմնահարցերի վերաբերյալ:
8. Վ. Ն. Տատիշչևի պատմագիտական հայացքները:
9. Մ. Վ. Լոմոնոսովի պատմագիտական հայացքները:
10. Մ. Շերբատովի պատմագիտական հայացքները:
11. Ի. Բոլտինի պատմագիտական հայացքները:
12. Ի. Գոլիկովի պատմագիտական հայացքները:
13. Ռադիշչևի պատմագիտական հայացքները:
14. Ն. Կարամզինի «Ռուսական պետության պատմություն» աշխատության տեղն ու նշանակությունը պատմական գիտության մեջ:
15. Ռուսական պատմագիտական միտք XIX դարի 30-50-ական թվականներին:
16. Ռուսական պատմագիտական միտք XIX դարի 60-ական թվականներին. Սլավոնասերներ և արևմտականներ:
17. Ս. Սոլովյովի «Ռուսաստանի պատմությունը հնագույն ժամանակներից» աշխատության տեղն ու նշանակությունը պատմական գիտության մեջ:
18. Ռուսական պատմագիտական միտքը XIX դարի կեսին (հեղափոխական-դեմոկրատական ուղղության առաջացումը):
19. Գերցենի և Օգարյովի պատմագիտական հայացքները:
20. Ռուսական պատմագիտական միտքը ճորտատիրական իրավունքի վերացումից հետո:
21. Վ. Օ. Կլյուչևսկու դերն ու նշանակությունը ռուսական պատմագիտության մեջ:
22. Ն. Կոստոմարովի պատմագիտական ժառանգությունը:
23. Ա.Պ. Շչապովի պատմագիտական հայացքները:
24. Ռուս նարոդնիկների պատմագիտական հայացքները:
25. Ա. Պլատոնովի և Ա. Պրեսնյակովի պատմագիտական հայեցակարգը:
26. Պ. Միլյուկովի պատմագիտական ժառանգությունը:
27. Ն. Պավլով-Սիլվանսկու պատմագիտական հայացքները:

[15] Կիրառվում է կամ առաջին, կամ երկրորդ պարբերությունն ըստ դասընթացի ամփոփման ձևի:

28. Ն. Ա. Ռոժկովի պատմագիտական հայացքները:

29. 1917թ. ռուսական հեղափոխությունների պատմագիտական գնահատականը:

30. «Ձնհալի» ժամանակաշրջանի պատմագիտական գնահատականը:

31. «Վերակառուցման» ժամանակաշրջանի պատմագիտական գնահատականը:

31.1. Գնահատման չափանիշները[16]**.**

Սեմինար պարապմունքների գնահատման չափանիշները. (**4 ստուգում, գնահարվում է առավելագույնը 10 միավոր՝ գումարային առավելագույնը 40 միավոր).**

- տեսական նյութի իմացություն
- առաջադրված հարցերի պատասխանի բովանդակություն, ներկայացման տրամաբանական հաջորդականություն, ամբողջություն, ճշտություն, սեփական տեսակետի հիմնավորման աստիճան,
- կոնկրետ տեսական գիտելիքները կիրառելով՝ պատմական իրողությունները հասկանալու, փաստերն ու երևույթները համեմատելու, պատմական զարգացման փուլերն ու դրանց օրինաչափությունները համադրելու և համակողմանի գնահատելու, վերլուծելու, դիրքորոշումներ ձևակերպելու կարողություն:

Ինքնուրույն աշխատանքի գնահատման չափանիշները (**1-2 ինքնուրույն աշխատանք, գնահատվում է գումարային առավելագույնը 20 միավոր**).

- ✓ ինքնուրույն աշխատանքի ներկայացում
- ✓ ներկայացված նյութի համապատասխանություն առաջադրված թեմայիհետ,
- ✓ աշխատանքի ձևակերպման որակ (գրագիտության ընդհանուր մակարդակ, շարադրման ոճ, լուսաբանումների որակ, տեղեկատվական աղբյուրների օգտագործման մշակույթ),
- ✓ աշխատանքի համառոտ բանավոր ներկայացում, բանավոր խոսքի և թեմայի քննարկման մակարդակ:

- Ընթացիկ ստուգումներից յուրաքանչյուրը գնահատվում է առավելագույնը 20 միավոր:

[16] Լրացվում է ըստ ամբիոնի /դասախոսի որոշման

«ՎԱՆԱՁՈՐԻ Հ. ԹՈՒՄԱՆՅԱՆԻ ԱՆՎԱՆ ՊԵՏԱԿԱՆ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆ»
ՀԻՄՆԱԴՐԱՄ

ԴԱՍԸՆԹԱՑԻ ՀԱՄԱՌՈՏ ՆԿԱՐԱԳԻՐ

Մասնագիտություն՝ 022201.00.6 -Պատմություն

/դասիչ, մասնագիտության լրիվ անվանումը/

Կրթական ծրագիր՝ 022201.016 -Պատմություն

/դասիչ, կրթական ծրագրի լրիվ անվանումը/

Որակավորման աստիճան՝ Բակալավր

/բակալավր, մագիստրատուրա/

Վանաձոր 2023

Առկա ուսուցման համակարգ

Դասընթացի թվանիշը, անվանումը	**Պ/Բ-025 Ռուսաստանի պատմության պատմագրություն 3**			
Դասընթացին հատկացվող կրեդիտը	4 կրեդիտ			
Ուսումնառության տարի / կիսամյակ	4-րդ տարի, 7-րդ կիսամյակ			
Ժամերի բաշխումը	Լսարանային	56	Դասախոսություն	42
			Սեմինար	14
			Լաբորատոր աշխատանք	
			Գործնական աշխատանք	
	Ինքնուրույն	64		
	Ընդամենը	120		
Ստուգման ձևը	Ստուգարք			
Դասընթացի նպատակը	«Ռուսաստանի պատմության պատմագրությունը» ներառում է ռուսական պատմագրության զարգացումը 12-րդ դարից մինչև արդի ժամանակաշրջանը: Այն ուսումնասիրում է բյուզանդական, արևելյան և այլ սկզբնաղբյուրները, ռուսական տարեգրությունները, որոնցում արդեն հստակորեն զգացվում է հեղինակների պատմագիտական մոտեցումները: Առարկան վերլության է ենթարկում ռուսական պատմագրության տարբեր դպրոցների, այն է ՝ ազնվականական, բուրժուական, լիբերալ, դեմոկրատական, մարքսիտական, ռուսական խորհրդային և արդի ռուսական պատմագրության դպրոցների ձևավորման և զարգացման առանձնահատկությունները, բնորոշ գծերը: Վերը նշված պատմագիտական ուղղությունները ներկայացված են առավել հայտնի և տիպիկ հեղինակներով, որոնց աշխատությունների ուսումնասիրությունը հնարավորություն է			

	տալիս խորությամբ պատկերացում կազմելու տվյալ ուղղության մասին: Վերը նշված պատմագիտական դպրոցները ռուսական պատմության տարբեր հիմնախնդիրների նկատմամբ ունեն տարբեր դիրքորոշումներ , որոնք հաճախ հակադիր և հակասական բնույթ ունեն: Առարկան հնարավորություն է տալիս բացահայտելու պատմագիտական տարբեր դպրոցների հաճախ միանգամայն հակադիր մոտեցումների իրական պատճառները և ընդհանրապես ռուսական պատմագրության անցած ուղին, զարգացման առանձնահատկությունները: Պատմությունը, որպես գիտության ինքնուրույն ճյուղ, մշտապես զարգանում է: Արդի ժամանակաշրջանում, երբ մոտեցումը պատմության, այդ թվում ռուսական պատմության հիմնախնդիրների նկատմամբ զգալիորեն փփոխվել է և այդ հիմնախնդիրները վերլուծության են ենթարկվում նոր չափանիշներով, ռուսական պատմագրության ուսումնասիրությունը թույլ է տալիս զուգահեռներ անց կացնել պատմագիտական տարբեր դպրոցների միջև տարբեր տեսանկյուններից:
Դասընթացի վերջնարդյունքները	Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունք(ներ)ը. 1. *Գիտելիք* ունենա հիմնարար մասնագիտական գիտելիքներ պատմությունից և կարողանա դրանք կիրառել գործնականում: 2. Կարողանա կատարել պատմության վերաբերյալ բազմաբնույթ գիտելիքների համակարգում և տեսական վերլուծություն: 3. Կարողանա համադրելու պատմական փաստերը և համակողմանի գնահատել երևույթները: 4. Կարողանա հասկանալ հասարակական կյանքի վրա

	համաշխարհային գործընթացների ազդեցությունը; 5. Ունենա սկզբնաղբյուրների հետ աշխատելու հմտություններ: 6. Կարողանա կոնկրետ տեսական գիտելիքները կիրառել պատմական իրողությունները հասկանալու համար: 7. Կարողանա պատմական կոնկրետ փաստերն ու երևույթները բացահայտել ընդհանուր տեսությունների, գաղափարների տեսանկյունից: 8. Կարողանա գիտելիքները կիրառել համաշխարհային նորագույն քաղաքական զարգացումները հասկանալու համար: 9. Ամբողջական պատկերացում ունենա պատմական գործընթացների վերաբերյալ; 10. Ունենա պատմագիտական հետազոտություններ կատարելու ունակություններ: 11. Կարողանա պատասխանատվություն ստանձնել հետագա ուսումնառության համար: *Հմտություն* 1. Համակարգչային տարրական հմտություններ: *2.* Տեղեկույթը կառավարելու հմտություն (տեղեկույթի ձեռք բերում, համակարգում, վերլուծում): 2. Կատարել պատմության վերաբերյալ բազմաբնույթ գիտելիքների համակարգում և տեսական վերլուծություն: 3. Համադրելու պատմական փաստերը և համակողմանի գնահատել երևույթները: 4. Ունենա սկզբնաղբյուրների հետ աշխատելու հմտություններ: *5.* Պատմական կոնկրետ փաստերն ու երևույթները բացահայտել ընդհանուր տեսությունների, գաղափարների տեսանկյունից: *6.* Ունենա պատմագիտական հետազոտություններ կատարելու ունակություններ

	Կարողունակություն **1.** Գիտելիքները գործնականում կիրառելու կարողություն: **2.** Հետազոտական կարողություն: **3.** Ուսումնառության կարողություն: **4.** Նոր իրավիճակներին հարմարվելու կարողություն: **5.** Ինքնուրույն աշխատելու կարողություն: **6.** Որակը վերահսկելու կարողություն
Դասընթացի բովանդակությունը	Թեմա 1 Պատմագիտական հայացքները ռուսական պատմության հին շրջանի սկզբնաղբյուրներում: Թեմա 2 Պատմական գիտելիքների զարգացումը XV- XVII դդ Թեմա 3 Ազնվականական պատմագրության ձևավորումը XVII վերջերին և XVIII դարի I կեսին: Թեմա 4 Ազնվականական պատմագրության զարգացումը և բուրժուական պատմագրության ձևավորումը XVIII դարի II կեսին և XIX դ սկզբներին: Թեմա 5 Ազնվականական և լիբերալ պատմագրությունը XIX դ. 50-ական թթ.: Թեմա 6 Ազնվականական, Լիբերալ և դեմոկրատական պատմագրությունը XIX դ II կեսին: Թեմա 7 Ռուսական պատմագրության զարգացումը XIX դ. վերջերի և XX դ. Սկզբներին: Թեմա 8 Մարքսիստական պատմագրության ձևավորումը ռուսական պատմագրության մեջ: Թեմա 9 Խորհրդային պատմագրության ձևավորումը և զարգացումը 1920-30-ական թթ.: Թեմա 10 Խորհրդային պատմագրությունը 1950-80-ական թթ.: Թեմա 11 Ռուսական պատմագրությունը արդի շրջանում:
Գնահատման մեթոդները և	Սեմինար պարապմունքների գնահատման չափանիշները. (**4 ստուգում, գնահարվում է առավելագույնը 10 միավոր՝ գումարային առավելագույնը 40 միավոր).**

չափանիշները	▪ տեսական նյութի իմացություն ▪ առաջադրված հարցերի պատասխանի բովանդակություն, ներկայացման տրամաբանական հաջորդականություն, ամբողջություն, ճշտություն, սեփական տեսակետի հիմնավորման աստիճան, ▪ կոնկրետ տեսական գիտելիքները կիրառելով՝ պատմական իրողությունները հասկանալու, փաստերն ու երևույթները համեմատելու, պատմական զարգացման փուլերն ու դրանց օրինաչափությունները համադրելու և համակողմանի գնահատելու, վերլուծելու, դիրքորոշումներ ձևակերպելու կարողություն: Ինքնուրույն աշխատանքի գնահատման չափանիշները (**1-2 ինքնուրույն աշխատանք, գնահատվում է գումարային առավելագույնը 20 միավոր**). ✓ ինքնուրույն աշխատանքի ներկայացում ✓ ներկայացված նյութի համապատասխանություն առաջադրված թեմայիհետ, ✓ աշխատանքի ձևակերպման որակ (գրագիտության ընդհանուր մակարդակ, շարադրման ոճ, լուսաբանումների որակ, տեղեկատվական աղբյուրների օգտագործման մշակույթ), ✓ աշխատանքի համառոտ բանավոր ներկայացում, բանավոր խոսքի և թեմայի քննարկման մակարդակ: • Ընթացիկ ստուգումներից յուրաքանչյուրը գնահատվում է առավելագույնը 20 միավոր:
Գրականություն	Պարտադիր- 1. Сахаров А.Е. «Историография истории СССР» М.1982 2. Сахаров А.Е. «Историография истории России» М.2005 3.Нечкина М.В. «Историография револиоционного движения в России» Լրացուցիչ 1. Ասք Իգորի գնդի մասին Եր. 1975 2.Соколов А .К Бокарев Ю. П. Борисож Л.В. Источниковедение истории России. (теория, методика и практика) М.2004 3,Новещая история России М. 2007 4.Карамазин Н.М. Истотия государство Российкого М. 2005 5. Ключевский А.Н Русская история т 1-3 М. 1996

	6.Ключевский А.Н. Русская история в жизнеописаниях ее величеких деятелей т 1. М. 2004 7. Ключевский А.Н. Русская история в жизнеописаниях ее величеких деятелей т 2. М. 2004 8. Ключевский А.Н. Русская история в жизнеописаниях ее величеких деятелей т 3. М. 2004 9.Базиленский Лев Сталин и Гитлер перед схваткой М. 2009 10.Винте Дмитрий Почему Сталин проиграл вторую мировую войну? М. 2009 11.Брикнер Л.Г. История Петра Великого М.2004 12. Балязин В. Н. Неофициальное история России. Тайна жизни Александра первого М.2007 13.Болязин В.Н. Неофициальное история России. Эпоха Павла первого М. 2007 14.История России IX- XX вв под ред Г.А. Амона, Н. П. Иночева М. 2007 15.История России под ред П. С.Самгына Ростов на Дону 2002 16.Новийщая история отечество XX в т 1-2 под ред А. Р. Кисилева, Э.М. Щагина М. 1999 17. Орлов А.С.,Георией В.А. История России М.2003 18. История СССР XIX в, начало XX века М. 1972 19. История СССР эпоха социализма М. 1982 20. История СССР в 12 тт 21.Итенберг А. Реолюционное нардничество М. 1972 1.

Հեռակա ուսուցման համակարգ

Դասընթացի թվանիշը, անվանումը	Պ/Բ-025Ռուսաստանի պատմության պատմագրություն
Դասընթացին հատկացվող	4 կրեդիտ

<table>
<tr><td>կրեդիտը</td><td colspan="4"></td></tr>
<tr><td>Ուսումնառության տարի / կիսամյակ</td><td colspan="4">5-րդ տարի, 9-րդ կիսամյակ</td></tr>
<tr><td rowspan="6">Ժամերի բաշխումը</td><td rowspan="4">Լսարանային</td><td rowspan="4">16</td><td>Դասախոսություն</td><td>10</td></tr>
<tr><td>Սեմինար</td><td>6</td></tr>
<tr><td>Լաբորատոր աշխատանք</td><td></td></tr>
<tr><td>Գործնական աշխատանք</td><td></td></tr>
<tr><td>Ինքնուրույն</td><td colspan="3">104</td></tr>
<tr><td>Ընդամենը</td><td colspan="3">120</td></tr>
<tr><td>Ստուգման ձևը</td><td colspan="4">Ստուգարք</td></tr>
<tr><td>Դասընթացի նպատակը</td><td colspan="4">«Ռուսաստանի պատմության պատմագրությունը» ներառում է ռուսական պատմագրության զարգացումը 12-րդ դարից մինչև արդի ժամանակաշրջանը: Այն ուսումնասիրում է բյուզանդական, արևելյան և այլ սկզբնաղբյուրները, ռուսական տարեգրությունները, որոնցում արդեն հստակորեն զգացվում է հեղինակների պատմագիտական մոտեցումները: Առարկան վերլության է ենթարկում ռուսական պատմագրության տարբեր դպրոցների, այն է ՝ ազնվականական, բուրժուական, լիբերալ, դեմոկրատական, մարքսիստական, ռուսական խորհրդային և արդի ռուսական պատմագրության դպրոցների ձևավորման և զարգացման առանձնահատկությունները, բնորոշ գծերը: Վերը նշված պատմագիտական ուղղությունները ներկայացված են առավել հայտնի և տիպիկ հեղինակներով, որոնց աշխատությունների ուսումնասիրությունը հնարավորություն է տալիս խորությամբ պատկերացում կազմելու տվյալ ուղղության մասին: Վերը նշված պատմագիտական դպրոցները ռուսական պատմության տարբեր հիմնախնդիրների նկատմամբ ունեն տարբեր դիրքորոշումներ , որոնք հաճախ հակադիր և հակասական բնույթ ունեն: Առարկան հնարավորություն է</td></tr>
</table>

	տալիս բացահայտելու պատմագիտական տարբեր դպրոցների հաճախ միանգամայն հակադիր մոտեցումների իրական պատճառները և ընդհանրապես ռուսական պատմագրության անցած ուղին, զարգացման առանձնահատկությունները: Պատմությունը, որպես գիտության ինքնուրույն ճյուղ, մշտապես զարգանում է: Արդի ժամանակաշրջանում, երբ մոտեցումը պատմության, այդ թվում ռուսական պատմության հիմնախնդիրների նկատմամբ զգալիորեն փփոխվել է և այդ հիմնախնդիրները վերլուծության են ենթարկվում նոր չափանիշներով, ռուսական պատմագրության ուսումնասիրությունը թույլ է տալիս զուգահեռներ անց կացնել պատմագիտական տարբեր դպրոցների միջև տարբեր տեսանկյուններից:
Դասընթացի վերջնարդյունքները	Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունք(ներ)ը. 1. *Գիտելիք* ունենա հիմնարար մասնագիտական գիտելիքներ պատմությունից և կարողանա դրանք կիրառել գործնականում: 2. Կարողանա կատարել պատմության վերաբերյալ բազմաբնույթ գիտելիքների համակարգում և տեսական վերլուծություն: 3. Կարողանա համադրելու պատմական փաստերը և համակողմանի գնահատել երևույթները: 4. Կարողանա հասկանալ հասարակական կյանքի վրա համաշխարհային գործընթացների ազդեցությունը; 5. Ունենա սկզբնաղբյուրների հետ աշխատելու հմտություններ: 6. Կարողանա կոնկրետ տեսական գիտելիքները կիրառել պատմական իրողությունները հասկանալու համար: 7. Կարողանա պատմական կոնկրետ փաստերն ու

երևույթները բացահայտել ընդհանուր տեսությունների, գաղափարների տեսանկյունից:

8. Կարողանա գիտելիքները կիրառել համաշխարհային նորագույն քաղաքական զարգացումները հասկանալու համար:
9. Ամբողջական պատկերացում ունենա պատմական գործընթացների վերաբերյալ;
10. Ունենա պատմագիտական հետազոտություններ կատարելու ունակություններ:
11. Կարողանա պատասխանատվություն ստանձնել հետագա ուսումնառության համար:

Հմտություն

1. Համակարգչային տարրական հմտություններ:

2. Տեղեկույթը կառավարելու հմտություն (տեղեկույթի ձեռք բերում, համակարգում, վերլուծում):

3. Կատարել պատմության վերաբերյալ բազմաբնույթ գիտելիքների համակարգում և տեսական վերլուծություն:

4. Համադրելու պատմական փաստերը և համակողմանի գնահատել երևույթները:

5. Ունենա սկզբնաղբյուրների հետ աշխատելու հմտություններ:

6. Պատմական կոնկրետ փաստերն ու երևույթները բացահայտել ընդհանուր տեսությունների, գաղափարների տեսանկյունից:

7. Ունենա պատմագիտական հետազոտություններ կատարելու ունակություններ

Կարողունակություն

1. Գիտելիքները գործնականում կիրառելու կարողություն:
2. Հետազոտական կարողություն:
3. Ուսումնառության կարողություն:
4. Նոր իրավիճակներին հարմարվելու կարողություն:
5. Ինքնուրույն աշխատելու կարողություն:
6. Որակը վերահսկելու կարողություն

Դասընթացի բովանդակությունը	Թեմա 1 Պատմագիտական հայացքները ռուսական պատմության հին շրջանի սկզբնաղբյուրներում: Թեմա 2 Պատմական գիտելիքների զարգացումը XV- XVII դդ Թեմա 3 Ազնվականական պատմագրության ձևավորումը XVII վերջերին և XVIII դարի I կեսին: Թեմա 4 Ազնվականական պատմագրության զարգացումը և բուրժուական պատմագրության ձևավորումը XVIII դարի II կեսին և XIX դ սկզբներին: Թեմա 5 Ազնվականական և լիբերալ պատմագրությունը XIX դ. 50-ական թթ.: Թեմա 6 Ազնվականական, Լիբերալ և դեմոկրատական պատմագրությունը XIX դ II կեսին: Թեմա 7 Ռուսական պատմագրության զարգացումը XIX դ. վերջերի և XX դ. Սկզբներին: Թեմա 8 Մարքսիստական պատմագրության ձևավորումը ռուսական պատմագրության մեջ: Թեմա 9 Խորհրդային պատմագրության ձևավորումը և զարգացումը 1920-30-ական թթ.: Թեմա 10 Խորհրդային պատմագրությունը 1950-80-ական թթ.: Թեմա 11 Ռուսական պատմագրությունը արդի շրջանում:
Գնահատման մեթոդները և չափանիշները	
Գրականություն	Պարտադիր- **2.** Сахаров А.Е. «Историография истории СССР» М.1982 2. Сахаров А.Е. «Историография истории России» М.2005 3.Нечкина М.В. «Историография револиоционного движения в России»

	Լրացուցիչ **2.** Ասք Իգորի գնդի մասին Եր. 1975 2.Соколов А .К Бокарев Ю. П. Борисож Л.В. Источниковедение истории России. (теория, методика и практика) М.2004 3,Новещая история России М. 2007 4.Карамазин Н.М. Истотия государство Российкого М. 2005 5. Ключевский А.Н Русская история т 1-3 М. 1996 6.Ключевский А.Н. Русская история в жизнеописаниях ее величеcких деятелей т 1. М. 2004 7. Ключевский А.Н. Русская история в жизнеописаниях ее величеcких деятелей т 2. М. 2004 8. Ключевский А.Н. Русская история в жизнеописаниях ее величеcких деятелей т 3. М. 2004 9.Базиленский Лев Сталин и Гитлер перед схваткой М. 2009 10.Винте Дмитрий Почему Сталин проиграл вторую мировую войну? М. 2009 11.Брикнер Л.Г. История Петра Великого М.2004 12. Балязин В. Н. Неофициальное история России. Тайна жизни Александра первого М.2007 13.Болязин В.Н. Неофициальное история России. Эпоха Павла первого М. 2007 14.История России IX- XX вв под ред Г.А. Амона, Н. П. Иночева М. 2007 15.История России под ред П. С.Самгына Ростов на Дону 2002 16.Новийщая история отечество XX в т 1-2 под ред А. Р. Кисилева, Э.М. Щагина М. 1999 17. Орлов А.С.,Георивев В.А. История России М.2003 18. История СССР XIX в, начало XX века М. 1972 19. История СССР эпоха социализма М. 1982

	20. История СССР в 12 тт 21.Итенберг А. Реолюционное нардничество М. 1972